

Samenwerkend Toezicht Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitkomsten verbeterpunten toezichtonderzoek Nissewaard (voorheen Spijkenisse)

Aanpak: Team integrale regievoering
(2013: Brede Zorgcoördinatie)

Juni 2015

Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) verstaat onder een gezin met geringe sociale redzaamheid een gezin met chronische problemen op meerdere leefgebieden (minimaal vier), waarvan de ouders niet in staat zijn deze problemen zelf op te lossen.

Kinderen van dat gezin lopen hierdoor permanent risico's en/of ondervinden problemen. Het gezin kent vaak een historie van – vastgelopen – hulpverleningstrajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

- Gezin: omvat één of meerdere ouders, één of meerdere kinderen;
- Chronisch: de problematiek is blijvend, maar kan wel in intensiteit fluctueren;
- Leefgebieden: gezin, wonen, werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en veiligheid.

Inleiding

In 2013 heeft STJ in Spijkenisse de aanpak Brede zorgcoördinatie op beleidsniveau getoetst aan de hand van het toetsingskader GGSR. Het toetsingskader GGSR bestaat uit vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Ontwikkeling 2014

Op 20 november 2014 heeft de gemeente aan STJ gepresenteerd op welke wijze de verbeterpunten uit de factsheet *Uitkomsten toezichtonderzoek Nissewaard (voorheen Spijkenisse)* op beleidsniveau zijn opgepakt. De gemeente Spijkenisse heeft voorafgaand aan de presentatie haar nieuwe jeugdbeleid toegestuurd. Hieruit blijkt dat de aanpak Brede zorgcoördinatie niet in deze vorm blijft voortbestaan. Binnen de gemeente is er een doorontwikkeling gemaakt met de aanpak. De aanpak is opgegaan in het ontwerp decentralisatie, waarbinnen een onderscheid wordt gemaakt tussen gebiedsgericht werken en integrale regievoering. Tijdens een presentatie heeft de gemeente uitleg gegeven over deze ontwikkelingen.

Per 1 januari 2015 vormen de gemeenten Spijkenisse en Bernisse de nieuwe gemeente Nissewaard. Vanaf dat moment zal aan beleid uitvoering gegeven gaan worden zoals hieronder beknopt is weergegeven.

Binnen de gemeente is een nieuwe afdeling Zorg en Samenleving ingericht. Onder leiding van een afdelingshoofd zijn er vier teams ingericht. Gezinnen die in de gemeente Nissewaard zorg en ondersteuning nodig hebben, ontvangen dit, afhankelijk van de aard van de problematiek, van één van de vier teams die in Nissewaard actief zullen zijn: twee zorgteams (voormalig WMO), het team Samenleving en het team Jeugd. Onder het team Jeugd vallen de leerplichtambtenaren en het leerlingenvervoer, de jeugdcoaches en de regisseurs van vier jeugdondersteuningsteams. Het team Jeugd werkt wijkgericht. Onder het team Samenleving valt o.a. de integrale regievoering die zich richt op gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden.

De gezinnen met geringe sociale redzaamheid kunnen door zowel het jeugdondersteuningsteam als het Team Integrale Regievoering ondersteund worden.

Jeugdondersteuningsteams

De gemeente Nissewaard zet in op het verbinden en versterken van de lokale netwerken voor ondersteuning aan jeugd en gezin. Zij doen dit door vier jeugdondersteuningsteam op te richten binnen het CJG. Deze vier jeugdondersteuningsteams bestaan uit professionals van verschillende organisaties, o.a. MEE Zuid Hollandse Eilanden, Trivium Lindenhof, CJG Rijnmond en Lucertis (GGZ). Deze teams werken gebiedsgericht. Voorafgaand aan de gebiedsindeling heeft de gemeente de sociale problematiek van de gebieden in beeld gebracht en op basis daarvan het team samengesteld. Ieder team heeft aan de hand van de analyse van de sociale problematiek de benodigde deskundigheid in huis en kunnen daardoor een andere samenstelling hebben. De teams hebben o.a. de taak om informatie te verzamelen en te adviseren, een gezinsplan op te stellen, samen te werken, zorgcoördinatie en eventueel toe te leiden tot specialistische hulp of naar het Jeugdbeschermingsplein. Elk jeugdondersteuningsteam staat (inhoudelijk) onder leiding van een regisseur. De regisseur stuurt het jeugdondersteuningsteam inhoudelijk aan en volgt en bewaakt het proces.

Integrale regievoering

Indien nodig zorgt de regisseur voor een verbinding met het Team Integrale Regievoering. Dat is aan de orde als er bij een gezin sprake is van multiproblematiek en het jeugdondersteuningsteam of een andere partner vastloopt. Onder integrale regievoering verstaat de gemeente Nissewaard: "het afstemmen van ondersteuning met verschillende hulpverlenende organisaties en/of afdelingen rondom één huishouden. Het betreft regie op het proces." Het Team Integrale Regievoering bestaat uit regievoerders die generalist zijn met een specialisme of deskundigheid. De integrale regievoerder voert zowel proces- als casusregie uit, maar biedt zelf geen hulpverlening.

De gemeente heeft de verbeterpunten van STJ meegenomen in het ontwerp decentralisatie en in de voorbereidingen op de uitvoering van het sociaal domein. STJ heeft in 2014 niet de volledige aanpakken van de jeugdondersteuningsteams en het Team Integrale Regievoering getoetst aan de hand van het GGSR toetsingskader. Wel is bekeken op welke wijze de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt in de nieuwe werkwijze Team Integrale Regievoering. STJ heeft voor deze werkwijze gekozen omdat het Team Integrale Regievoering zich uitdrukkelijk richt op huishoudens waarbij sprake is van problemen op meerdere leefgebieden en de zorg geboden door o.a. het jeugdondersteuningsteam stagneert. Het overzicht op de volgende pagina's geeft weer of de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt, en zo ja, op welke wijze dit is gebeurd.

Uitkomsten verbeterpunten

Toeleiding		
Indicator	2013	2014
Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	X De netwerkpartners hanteren niet een gezamenlijke omschrijving van de doelgroep die voor de aanpak brede zorgcoördinatie in aanmerking komt. Twee van de drie betrokken netwerkpartners geven wel aan dat het gaat om gezinnen met meerdere problemen en dat de inzet is om met 1 gezin 1 plan te werken.	✓ De gemeente hanteert in haar nieuwe beleid de volgende omschrijving voor multiproblematiek: Binnen één huishouden is sprake van problemen op meerdere levensgebieden binnen één of meerdere ketens. De problemen versterken en beïnvloeden elkaar. De integraal regievoerder toetst of het gezin voldoet aan de definitie van multiproblematiek. Daarna wordt de vraagstelling verhelderd en het gezin besproken in het multidisciplinair team.
De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	X De gemeente heeft geen zicht op de omvang van de populatie GGSR en in welke wijken deze zich hoofdzakelijk bevinden.	✓ De gemeente heeft een stapelingsmonitor uitgevoerd. Binnen deze monitor wordt er bekeken hoeveel huishoudens van welke regelingen gebruik maakt. Daarna heeft de gemeente deze gegevens vergeleken met een nabijgelegen regio. Uit het onderzoek komt naar voren dat er bij 1,9% van het aantal huishoudens multiproblematiek speelt. Dit komt neer op ongeveer 400 gezinnen. Daarnaast heeft de gemeente de verschillende gebieden in beeld gebracht. Op basis van deze informatie is de formatie van de jeugdondersteuningsteams en de regisseurs gebaseerd.

Gezin centraal

Indicator	2013	2014
Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	X De behoefte van het gezin is niet het uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is. De gemeente heeft in de notitie "Effectief en efficiënt samenwerken" dit wel als ontwikkelpunt genoemd.	✓ De gemeente heeft in haar nieuwe beleid de behoefte van het gezin als uitgangspunt genomen. Als de integraal regievoerder besluit om de regie op te pakken, dan gaat de regievoerder als eerste in gesprek met de inwoner. Daarna is de inwoner bij de bespreking in het multidisciplinair team aanwezig. De regievoerder stelt het plan van aanpak in gezamenlijkheid met de betrokken inwoner is op.

Aanpak

Indicator	2013	2014
De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR	X De gemeente Spijkenisse heeft aangegeven de visie op de aanpak van deze doelgroep de komende jaren verder te moeten uitwerken.	✓ De gemeente heeft op het gebied van jeugd en de gezinnen een doorontwikkeling gemaakt en nieuw beleid opgesteld: Beleidsplan Jeugdhulp Nissewaard, Team Integrale Regievoering, Beleidsplan Centrum voor Jeugd en Gezin Nissewaard en Gebiedsgericht werken in het Centrum voor Jeugd&Gezin Nissewaard. Vanaf 1 januari 2015 zal er uitvoering gegeven gaan worden aan dat beleid.

Vervolg uitkomsten verbeterpunten

Aanpak		
Indicator	2013	2014
De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	X De gemeente Spijkenisse wil deze casusregisseur in de toekomst beter gaan toerusten om zijn/haar werk goed te kunnen doen. Op dit moment is nog geen caseload omschreven voor de regisseur.	✓ De gemeente heeft een volledig profiel voor de integraal regievoerder opgesteld. De gemeente heeft voorgesteld om van start te gaan met een indicatief aantal regievoerders op basis van de stapelingsmonitor. De gemeente zal op basis van monitoring bepalen wat het werkelijke aantal benodigde integraal regievoerders is en wat de caseload zal zijn per regievoerder.
Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	X Alle netwerkpartners geven aan dat de leefgebieden gezin, gezondheid, onderwijs en veiligheid opgenomen zijn in de aanpak. Twee van de drie netwerkpartners noemen aanvullend werk, schulden en inkomen. Niet iedere netwerkpartner geeft aan dat de aanpak voor alle gezinsleden geldt.	✓ De integraal regievoerders zullen aan verschillende netwerken deelnemen en gezinnen kunnen vanuit de jeugdondersteuningsteams, het lokale veld en andere gemeentelijke afdelingen aangemeld worden. Vervolgens verheldert de regievoerder de vraag, initieert het multidisciplinair teamoverleg en bereidt dit voor. Bij dit overleg sluit het gezin aan. De gemaakte afspraken worden door de regievoerder in een plan van aanpak vastgelegd. Verder monitort en stuurt de regievoerder het plan bij.
Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	X Uit de omschrijving van de aanpak is niet duidelijk of outreachend gewerkt wordt, waarmee meer bedoeld wordt dan actief contact zoeken met gezinnen. STJ doelt op een aanpak waarbij naar de gezinnen toe wordt gegaan waar dat nodig is.	X Uit de omschrijving van de aanpak team integrale regievoering komt niet naar voren dat de regievoerder outreachend werkt. Wel gaat de regievoerder met de inwoner in gesprek en wordt de inwoner uitgenodigd bij het multidisciplinair team.

Continu

Indicator	2013	2014
Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	X Alle netwerkpartners geven aan dat wachtlijsten een barrière vormen om adequate zorg en ondersteuning direct te kunnen bieden als dat nodig is. Er zijn volgens de netwerkpartners geen afspraken gemaakt om te voorkomen dat gezinnen moeten wachten op hulp. De gemeente geeft aan dat er wel opgeschaald kan worden als een gezinsituatie dreigt te escaleren.	X De gemeente geeft aan dat er nog steeds wachtlijsten zijn, met name voor regionale, specialistische hulp zoals ggz. De gemeente hoopt dat vanuit de transformatie verbeteringen zullen optreden op dit gebied.